

‘Rechtse’ mensen zijn sfeerbedervers, zegt het frame van de progressieve elite

Posted on 31 juli 2024 by Hans Van Willigenburg

Laatst zond de NTR een zorgvuldig gesneden reportage uit over het North Sea Jazz Festival. Alle bezoekers die met een microfoon werden benaderd, hadden het over de goede *vibe* die er op het festival zou heersen. Verschillende groepjes hip geklede mensen, ogenschijnlijk allemaal met een verschillende migratieachtergrond, zeiden zich thuis te voelen op het Ahoy-terrein en veel respect te voelen jegens elkaar, bla-bla-bla. Daarnaast zagen we een componist die het levensverhaal van een vluchteling had gepoogd naar een indringend muziekstuk te vertalen, hetgeen na een eerste uitvoering leidde tot emoties bij zowel het orkest als de vluchteling als de betreffende componist; een ontlading die zijn uitweg vond in een reeks onderlinge omhelzingen.

Alsof dit geheel nog niet positief en verbindend genoeg was, zei een jongen in een oranjekleurig jack, doelend op de festivalsfeer: ‘Als we dit niveau van menselijkheid in de wereld zouden verspreiden, verdwenen alle problemen.’

Safe space voor de progressieve elite

Idealiter is het niet nodig met een politieke bril naar de sfeer op een muziekfestival te kijken, maar deze reportage deed zo opzichtig z'n best de multiculturele samenleving als een weldadige *safe space* voor te stellen, de indruk te wekken dat wereldvrede om de hoek ligt zodra we maar naar de juiste muziek gaan luisteren, dat je gerust kunt spreken van moeilijk te verdragen *kitsch.* Het lijkt onschuldig. Maar deze reportage weerspiegelde exact hoe de progressieve elite, zeker de leiding van de NTR, ons land graag voor zich ziet – rimpelloos, multi-etnisch, grootsteeds, optimistisch – en als het zich in de werkelijkheid niet of nauwelijks voordoet dan creëer je het toch gewoon op de snijtafel van een montagestudio? Niemand die het item gezien heeft kan ontkennen dat je de nieuwste, mierzoete slogan van D66 ('Kies voor een land waar je vrij kunt zijn. Waar niemand je laat vallen. Zet de eerste stap en schrijf je in') er probleemloos onder had kunnen plakken.

De reden om bovenstaande reportage in herinnering te roepen, is dat het een perfecte illustratie vormt van hoe consequent en succesvol – en hoe geniepig ook – alle krachten die kritisch zijn op de multiculturele samenleving, of zich zorgen maken over de bevolkingssamenstelling van Nederland over tien of twintig jaar, in het frame van sfeerbedervers worden geduwd. We kennen inmiddels allemaal de wekelijkse tirades van de heetgebakerde *Volkskrant*-columnist Sander Schimmelpenninck die de geringste poging om bijvoorbeeld kritisch naar het migratiebeleid te kijken, of, zoals *Telegraaf*-journalist Wierd Duk, simpelweg ruimte te bieden aan reële opvattingen van gewone mensen, op de automatische piloot rubriceert als 'extreemrechts', 'radicaal-rechts' of, zijn absolute favoriet, 'domrechts'.

In een column over de TU Twente, een tijdje terug, sloeg Schimmelpenninck een nog rigoureuzer pad in: als regio's niet tijdig meer divers worden is hun economische doodvonnis – logisch, vond hij – getekend ('het platteland zucht onder een gebrek aan diversiteit'). Schimmelpenninck is het soort stoker dat de grenzen opzoekt. Dat de vermeende intolerantie van de doorsnee-Tukker doodleuk overtoept en zich pas tevreden toont als heel Twente van dat zogenaamde gebrek aan diversiteit verlost is, kortom, als het straks in een groot, verbindend Ahoy-terrein is veranderd waar de *high potentials* hun progressieve levensgevoel de vrije loop kunnen laten.

Dwingelandij en kitsch

Het komt erop neer dat Schimmelpenninck, en onder zijn aanvoerderschap zijn hele progressieve achterban, hun eigen dwingelandij en het kitschgehalte van hun denkbeelden ontkennen. Zijn volgersleger blijft gretig de duimpjes onder zijn stukken aanklikken en verlekkerd naar zijn podcast luisteren omdat er, tot hun stiekeme vreugde, om de zoveel tijd iets knapt in Sanders hersenen, namelijk als hij meent dat er gedachten of ideeën worden geuit die niet stroken met zijn ideaalbeeld van een rimpelloze, meritocratische, veelkleurige samenleving.

Dan verbleekt de haat die hij zijn tegenstanders toedicht bij de haat die hijzelf, in omgekeerde richting, over hen uitstort. Nota bene Arnon Grunberg, toch geen rechtse jongen, zei in het onlangs verschenen interviewboek *Vrijheidsvuur* over zijn *Volkskrant*-collega: 'Wat hij in zijn columns beweert blijft meestal hangen in vrij simpele vijandbeelden.' En: 'Hij is intellectueel gezien natuurlijk geen groot licht.'

Het yogamatje als gevaar

Bij Roxane van Iperen, het net zo driftig ingestelde 'zusje' van Schimmelpenninck, is het niet veel anders. In haar essay *Eigen welzijn eerst. Hoe de middenklasse haar liberale waarden verloor* hakt zij feitenvrij in op vrouwen die aan yoga doen of interesse in spiritualiteit aan de dag leggen als zijnde de grondleggers van een nieuw soort fascisme. Ook in haar geval zie je, net als bij Schimmelpenninck, dat wat zij haar tegenstanders verwijt, ditmaal het denken in een 'wij' en een 'zij', zelf in verhevigde mate toepast.

Met Van Iperen's essay in de hand begin je van de weeromstuit in elke vrouw die een yogamatje uitrolt dan wel gelooft in of op zoek is naar genezende natuurkrachten een gevaar te zien; op z'n minst een pleitbezorger van het blanke ras of, erger nog, de onschuldige ogende frontsoldaat van een racistisch geïnspireerde orde.

Schimmelpenninck en Van Iperen tonen aan hoe selectief gevestigde media omgaan met het begrip 'complotdenker'. Het komt erop neer dat als je bijvoorbeeld belangenverstrengeling meent te zien tussen farmaceutische bedrijven en regeringen en je hebt geweigerd jezelf met een coronavaccin te laten inenten je als beperkt toerekeningsvatbaar, als 'gekkie' of 'wappie', wordt neergezet. Terwijl een

hysterica als Van Iperen bij de NPO zowat met bloemen en applaus wordt binnengehaald om voor 'de verrechtsing van de maatschappij', die feitelijk niet meer is dan een via democratische verkiezingen verlopende correctie op de kabinetten-Rutte, te waarschuwen. Sterker, in 2021 mocht ze de 4 mei-lezing verzorgen.

Nu zou je, met een toegeeflijke blik, nog kunnen zeggen dat de repo over het North Sea Jazz Festival niet alleen *kitsch* is, maar tot op zekere hoogte ook een (weliswaar heilig afgebeeld) voorproefje van de toekomst van Europa. En dat rechtse krachten zich vergeefs verzetten tegen wat onafwendbaar is: het in de minderheid raken van blanke Europeanen in Europa.

Maar het werkelijke gif van genoemde publicisten is niet dat ze zo'n scenario prima vinden en in sommige gevallen zelfs toejuichen, maar dat zij en hun aanhang elke, volstrekt legitieme vorm van islamkritiek, zorg over de kosten en de gevolgen van massa-immigratie of de noodzakelijke samenhang binnen een samenleving delegitimeren, het verdachte etiket van 'radicaal-' of 'extreemrechts' opplakken. Zulke discussies tot taboe willen verklaren en daarmee de bandbreedte van het publieke debat willen inperken, getuigt van puur anti-intellectualisme of, zoals Grunberg al zei, 'in het blijven hangen in simpele vijandbeelden'.

Zuur en nodeloos negatief

Het framen als tak van sport in de politieke arena is – helaas – zo dominant geworden dat je zelf soms ook begint te twijfelen of sommige van je gedachten nog wel echt van jóu zijn dan wel het resultaat van een succesvol geïmpregneerd frame.

Toen ik laatst in een van mijn app-groepen constateerde dat degenen die zich laten voorstaan op een ver ontwikkeld klimaatbewustzijn en haantje de voorste zijn in het bevragen en veroordelen van milieubelastend gedrag bij anderen zelf met het grootste gemak aankondigden hun huwelijks- of relatiejubileum met een verre vliegreis luister bij te zetten, vroeg ik me, middels een ingetypte reactie, af of ze zeker wisten 'dat de aarde al die jubilea wel kon dragen'. Hetgeen door het merendeel van de app-groep werd becommentarieerd als zuur en nodeloos negatief.

Zou ik dan toch een rechtse sfeerbederver zijn?

Hans van Willigenburg *(1963) is journalist, schrijver, dichter en podcastmaker.*

Zijn laatste boek is de interviewbundel 'Vrijheidsvuur'.

***WYNIA'S WEEK** ligt iedere woensdag- en zaterdagmorgen bij u op de mat. De donateurs maken dat mogelijk. Wordt u ook donateur? Dat kan **HIER**. Hartelijk dank!*